

2020BEM62

DATUM	15-5-2020
AAN	Commissie BEM
VAN	Rob van Muilekom
DOORKIESNUMMER	2738
ONDERWERP	Verslag provinciaal themajaar Koude Oorlog

Geachte leden van de commissie Bestuur, Economie en Middelen,

Een van de vijf thema's in het provinciale erfgoedbeleid is militair erfgoed. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de Nieuwe Hollandse Waterline, de overige linies, de Limes of Kamp Amersfoort. De Koude Oorlog periode (1948-1989) liet aardig wat sporen na in de provincie Utrecht, met name natuurlijk op Park Vliegbasis Soesterberg (PVS), tot 2018 in bezit van de provincie. Bij de verkoop van PVS heeft de provincie onderzoek laten doen naar alle Koude Oorlog sporen in de provincie, mede om deze 'erfgoedrestanten' op te nemen in de Cultuur Historische Atlas (CHAT). De Amerikaanse periode liet nog wel wat sporen na, al is er ook veel verdwenen in de transitie naar natuurgebied.

Vanuit de gedachte dat kennis over deze periode zeer gebrekkig en gefragmenteerd is, vonden we het van belang om aandacht aan de Koude Oorlog te wijden, 20 jaar na de val van de Berlijnse Muur (1989) die als einde van de Koude Oorlog wordt gezien.

Daarnaast waren er meerdere redenen om aandacht te vragen voor dit onderwerp:

- De gebouwen uit de Koude Oorlog periode verdwijnen in rap tempo, evenals documenten;
- De generatie die hierover kan vertellen wordt al erg oud. De belevingslaag van deze periode uit onze geschiedenis dreigt daardoor te verdwijnen.
- In 2019 besteedde het Nationaal Militair Museum aandacht aan de Koude Oorlog met de tentoonstelling 'De Russen komen'.
- Het gaat om een bijzondere periode in de geschiedenis die gezien allerlei mondiale ontwikkelingen opeens weer actueel lijkt te worden;
- Het was een analoge periode en de waardebeoordeling van het erfgoed heeft nog nauwelijks plaatsgevonden;
- In 1954, 65 jaar geleden in 2019, werden de blauw-witte monumentenschildjes die in behoud van onvervangbaar erfgoed (sommige rijksmonumenten) bij oorlogssituaties tot doel hadden.
- In 2019 bestond de NAVO 70 jaar;
- Aansluiting op het landelijk themajaar 'Gouden Eeuw' bleek voor veel Utrechtse instellingen niet relevant.

Behalve het verdwijnen van onroerend erfgoed, is ook veel roerend erfgoed verdwenen. Denk daarbij aan de brochures van de Bescherming Burgerbevolking (BB), voorlichtingsfilms, plattegronden van schuilkelders etc. Ook slinkt de kans op meer belevingsverhalen van bijvoorbeeld diegenen die voor de BB werkten of in het dorp Soesterberg woonden ten tijde van de Amerikanen.

Door de periode Koude Oorlog in de schijnwerpers te zetten, daar waar het gaat om gebouwen en collecties en immaterieel erfgoed, konden we aan het publiek laten zien hoe de periode van de Koude oorlog eruit heeft gezien en hoe mensen in die tijd dat hebben beleefd. Dit is gedaan voor een zo breed mogelijk publiek waarbij er vele verschillende activiteiten zijn georganiseerd met hulp van vele partners. In oktober 2019 werd een groot en divers

publieksevenement georganiseerd op Park Vliegbasis Soesterberg waar veel mensen op af zijn gekomen. Maar er is ook aandacht gevraagd en besteed aan de verhalen van de Koude Oorlog elders in de provincie.

In het bijgevoegd verslag leest u meer over de invulling van en de activiteiten in het themajaar Koude Oorlog. En we houden de belangstelling voor dit erfgoed levend door een storymap en een crowdsourcing platform 'Koude Oorlog in beeld' op de vliegbasis Soesterberg ten gunste van de ontwikkeling van de provinciale Cultuurhistorische Atlas (CHAT).